

SOSYAL BİLGİLER 7

4 SORU & 4 CEVAP *İSKÂN POLİTİKASI*

İskân ne demektir?

- İskân, insanların belli bir bölgede yaşamaları için **yerleştirilmesi** anlamına gelmektedir.
- Osmanlı Devleti, **Balkanlarda fethettiği toprakları Türkleştirmek ve İslamlaştırmak** için iskân politikası uygulamış, **Anadolu'daki göçebe Türkmenleri yeni fethettiği bölgelere yerleştirmiştir.**

İskân Politikası nasıl uygulanmıştır?

- ✓ İskân edilerek Balkanlara **yerleştirilenlerin ihtiyaçları devlet tarafından karşılanır, verimli tarım toprakları verilir ve belli bir süre vergi alınmazdı.**
- ✓ Göçmenlerin **yerleştirildikleri yerlerden izinsiz olarak ayrılmalarına müsaade edilmezdi.**
- ✓ **Göçmen aileler seçilirken özellikle anlaşmazlık içinde olan ailelerden birisi seçilirdi.** Bundaki amaç kan davalarını engellemekti.
- ✓ Ayrıca **birbirine ve devlete düşman olan toplulukların, düzeni bozmaya yönelik hareket edenlerin sürgün edilmesi sağlanarak devlet otoritesi güçlendirilmeye çalışılırdı.**

İskân politikasının amaçları nelerdir?

- Rumeli'de fethedilen toprakları Türk yurdu haline getirmek,
- **Balkanlarda ele geçirilen topraklarda kalıcı egemenlik sağlamak,**
- **Anadolu'da yaşayan göçebe Türkmenleri yerleşik hayata geçirmek,**
- **Doğudan gelen göçmenlerin Balkanlara yerleştirilmesini sağlamak,**
- Fethedilen topraklardaki arazileri tarıma açarak üretim ve vergi gelirlerini arttırmak,

İskân politikasının yararları nelerdir?

- Fethedilen yerlerde Türk nüfusu artmış ve Türk-İslam kültürü yayılmıştır.
- **Balkanların Türkleşmesi ve İslamlaşması sağlanarak buralarda uzun yıllar kalıcı egemenlik kurulmuştur.**
- **Boş ve verimsiz araziler tarıma açılarak üretim ve vergi gelirleri artmıştır.**
- **Anadolu'da konargöçer yaşayarak devletin vergi almakta zorlandığı ve güvenlik sorunu çıkaran göçebe Türkmenler Balkanlara yerleştirilmiştir.**
- **Müslüman-Türk nüfusu Balkanlarda arttırılarak devlete isyan hareketlerinin önüne geçilmiştir.**

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

SOSYAL BİLGİLER 7

4 SORU & 4 CEVAP
DEVŞİRME SİSTEMİ

Devşirme Sistemi nedir?

**Osmanlı Devletinde,
Hristiyan ailelerinden küçük yaşlarda (8-18 yaş)
alınan çocukların,
özel bir eğitime tabi tutularak,
başarı düzeylerine göre
devletin çeşitli kademelerinde ya da
orduda görevlendirilmelerine dayanan
sistemdir.**

Devşirme Sisteminin amacı nedir?

Devşirme Sisteminin amacı;

Devlet sınırlarının genişlemesine bağlı olarak devletin (kapıkulu) asker ihtiyacını karşılamak ve devletin yönetici (memur) kadrosunda görev alacak kişiler yetiştirmektir.

Devşirme Sistemi Nasıl İşlemiştir?

Hristiyan ailelerin çocukları arasından seçilerek alınan çocuklar, Anadolu'da bir Türk ailenin yanına verilir, bir Müslüman gibi yetiştirilirlerdi.

Daha sonra İstanbul'a getirilen bu çocukların güçlü ve kuvvetli olanları askeri ocaklara (*Acemi Ocağı*) alınırlardı.

Zeki ve yetenekli olanlar ise devlet hizmetinde görev almaları için saraya (*Enderun Mektebi*) alınırlardı.

Devşirme Sisteminin Yararları Nelerdir?

Devşirme Sistemi ile,
Osmanlı Devleti hem **asker ve yönetici ihtiyacını**
karşılamiş
hem de
devlet içinde oluşabilecek imtiyazlı (ayrıcalıklı)
ailelerin oluşmasını engellemiştir.

Sosyal Bilgiler

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
Bilgi Kartları
için

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

SOSYAL BİLGİLER 7

5 SORU & 5 CEVAP *TIMAR SİSTEMİ*

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Tımar sistemi nedir?

Osmanlı Devletinde
toprakların askerî ve ekonomik amaçlarla
değerlendirilmesine
tımar sistemi
denir.

Osmanlı Devletinde toprak sistemi nasıldı?

- Osmanlı Devletinde toprakların büyük bir kısmı devlete aitti. **Mülkiyeti devlete ait topraklara miri topraklar denirdi.** Miri toprakların da en önemli bölümünü **dirlik arazi** oluştururdu.
- **Dirlik Arazi:** Geliri, devlet memurlarına ve askerlere maaş ve görev karşılığı olarak verilen topraklardır. Dirlik arazinin bir bölümü ise **tımar** olarak verilen topraklardır.
- **Tımar:** Yıllık geliri 3 000 akçe ile 20 000 akçe arasındaki topraklara denirdi. **Savaşlarda yararlılık gösterenlere verilirdi.**

Tımarlı Sipahi kime denir?

Kendilerine görev ve maaş karşılığı olarak toprak (tımar) verilen devlet görevlileri ya da askerlere **tımarlı sipahi denilirdi.**

Tımarlı Sipahiler ne yaparlardı?

- Tımarlı Sipahiler kendilerine verilen tımarlardan (yani topraklardan) **elde ettikleri gelirin bir kısmıyla atlı asker (cebelü)** yetiştirirler, bir kısmını da maaş olarak alırlardı.
- Savaş zamanında besledikleri askerlerle savaşa katılan tımarlı sipahiler, **barış zamanında bulundukları yerlerin güvenliğini sağlar, imar ve bayındırlık hizmeti yaparlardı.**

Not:

Tımarlı sipahiler, Osmanlı ordusunun en kalabalık bölümünü oluştururdu.

Tımar Sisteminin Faydaları Nelerdir?

- Tımarlı sipahiler sayesinde en uzak yerlerde bile güvenlik sağlandığı için **merkezi otorite güçlenmiştir.**
- **Devlet hazinesinden para çıkmadan asker yetiştirilmiştir.**
- **Toprak sürekli ekip-biçildiği için üretimin devamlılığı sağlanmıştır.**
- **Vergiler düzenli olarak toplanmıştır.**
- **Ülke imar edilerek bayındır hale getirilmiştir.**

Bilgi: Toprağını üç yıl üst üste boş bırakanlardan toprakları alınarak başkalarına verilmiştir. Böylece üretimin sürekliliğini sağlanmıştır.

Sosyal Bilgiler

Ders Notu + Yazılı + Online Test + Online Etkinlik +
Bilgi Kartları
için

SOSYAL BİLGİLER 7

OSMANLI DEVLETİNİN FETİH SİYASETİ

Fetih Siyaseti neye denir?

- Osmanlı Devletinin **yeni yerler fethetmek ve fethettiği yerleri elde tutabilmek için uyguladığı politikaya** fetih siyaseti denir.

- Tek çatı altında topladığı farklı milletleri 623 yıl başarı ile yöneten, üç kıtaya hükmeden ve devrin en güçlü devleti olan Osmanlı Devletinin bu başarısı **adalet, hoşgörü ve insanlık anlayışı** esasları üzerine kurduğu akıllı fetih siyasetine bağlıdır.

Osmanlı Devletinin fethettiği yerlerde kalıcı olabilmek için izlediği fetih siyasetinin esasları şunlardır.

- 1- Gaza ve Cihat politikası**
- 2- Sömürge anlayışının olmaması**
- 3- Osmanlı adaleti**
- 4- Osmanlı hoşgörüsü**
- 5- İmar ve İskan politikası**
- 6- Tekke ve Zaviyelerin rolü**

1- Gaza ve Cihat Politikası: Osmanlı hükümdarları Türk beylikleriyle mücadele etmektense, **Bizans ve Balkanlar'daki devletlerle mücadele etmeyi tercih etti.**

Bu durum fetihlerde **gaza ve cihat anlayışını** ön plana çıkarmış, böylece fetihlere önemli bir amaç (**İslam dinini yaymak ve korumak**) yüklenmiştir.

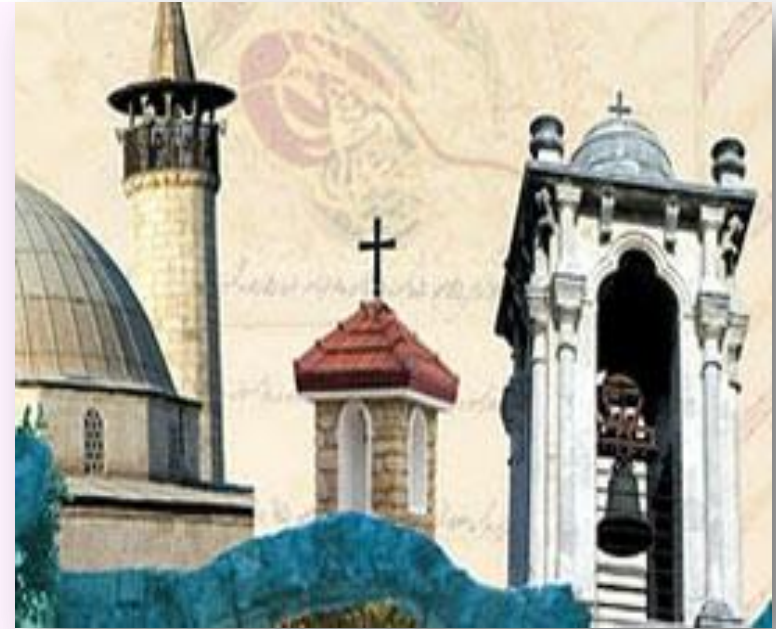
2- Sömürge anlayışının olmaması:

Osmanlı fetihleri ne bir işgaldir ne de bir sömürüdür. Örneğin **Osmanlı Devleti Balkanlarda aldığı vergi miktarının ortalama üç (3) katını onlara hizmet olarak götürmüştür.** Bu da **Osmanlı'nın fetihlerde maddi menfaat peşinde olmadığına açık bir göstergesidir.**

3- Osmanlı Adaleti: Osmanlının Balkanlardaki fetihleri Bizans İmparatorluğunun zayıfladığı bir devreye rastlar. Burada halk “**tekfur**” denilen mahalli yöneticilerin **adaletsiz ve keyfi idaresi** altında bunalmıştı. Osmanlı’nın gerek yönetimde gerekse vergilendirmede uyguladığı **adaletli yönetim** halkı memnun etmiş ve Osmanlı’nın bölgede kalıcı olmasını sağlamıştı.

4- Osmanlı Hoşgörüsü: Osmanlı Devleti, egemenliği altındaki **tüm millet ve dinlere büyük bir hoşgörü** ile yaklaşmış, hiç kimseye **ayrımcılık yapmamıştır**. Osmanlının uyguladığı bu **hoşgörülü politika** Müslüman olmayanların da Osmanlı yönetiminden memnun kalmasını sağlamıştır.

5- İmar ve İskan Politikası: Alınan yerler üzerinde **köyler** kurularak yeni yerleşim alanları açılmış, yeni yollar yapılmış, hanlar ve kervansaraylar kurulmuştur.

Ayrıca **Anadolu'dan getirilen Türkmenler fethedilen yerlere sistemli bir şekilde yerleştirilerek buralarda Türk kültürünün ve uygarlığının yayılmasına çalışılmıştır.** Böylece **imar ve iskan faaliyetleri ile halkın gönlü kazanılırken Türkmenlerin iskanı ile de kalıcı bir Türk-İslam kültürü oluşturulmuştur.**

6- Tekke ve Zaviyelerin Rolü: Tarikat şeyhleri fethedilecek yerlere önceden giderek oralarda fetih için uygun bir ortam hazırlamışlardır. Türkmen şeyhlerinin Balkanlara geçerek halk arasında Osmanlı lehine propaganda yapmaları Osmanlı'nın adaletinden ve hoşgörüsünden bahsetmeleri despot tekfurların zulmü altında ezilen halkı etkilemiştir.

